

Povzetek projekta Po kreativni poti do znanja 2017 – 2020, 1. odpiranje, za namen objave in predstavitve na spletni strani sklada

1. Polni naslov projekta: Vrednota hrane kot model trajnostnega razvoja

- V katero področje na prvi klasifikacijski ravni KLASIUS-P se uvršča projekt glede na vsebinsko zasnovano (neustrezno področje izbrišite):

6 - Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, veterinarstvo

2. V sodelovanju z: (navede se univerza oz. samostojni visokošolski zavod, ki je prijavil projekt in članica, ki je nosilka projekta ter partner/ja – podjetje/ji oz. organizacija, ki je/sta bilo/i vključeno/i v projekt)

**Univerza v Mariboru, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede – nosilec projekta;
SPOVANO, podjetje za pridelavo, organizacijo in trgovino d.o.o.**

3. Besedilo:

- Opredelite problem, ki se je razreševal tekom izvajanja projekta

S projektom smo želeli izgraditi permakulturni vrt, na območju katerega bi vzpostavili sistem biotopov, kateri v značilni prostorski razporeditvi obdajajo kmetijske (pridelovalne) površine: vlažni prostori (mlake, bazeni), kamniti prostori (skalnjaki), pasovi cvetlic, drevesne in grmičave žive meje, čebeljak, gozd, zatočišča za živali. Ideja vključenosti pridelovalnih površin v sistem biotopov izhaja iz miroljubnega kmetijstva.

Slovenija predstavlja svetovni vrh čebelarstva. V projektu želimo poudariti tudi pomen pojavnosti čebeljaka, ki je lahko zelo skulpturalna, umetniška. Pri tem nimamo v mislih zgolj njegove funkcionalnosti, temveč v prvi vrsti status in trajnostno družbeno odgovorno držo Univerze. Študente Univerze v Mariboru, Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede želimo navdušiti za trajnostno negovanje odgovorne držbe akademskega duha v slovenskem prostoru in širše.

Z izgradnjo tematskega vrta, njegovim ekonomskim, okoljskim, družbenim in etičnim vrednotenjem bo ekipa pedagoških in delovnih mentorjev mladim bodočim strokovnjakom kmetijstva omogočila celovit pristop z izrazito trajnostno usmerjenim razmišljanjem izven okvirov ustaljenega kmetovanja in tako vsem vpletenim pokazala način generiranja nove dodane vrednosti slovenskemu kmetijskemu proizvodu.

- Opišite potek reševanja problema oz. kratek povzetek projekta

Projekt VREDHRA je celostno interdisciplinarno zasnovan s poudarkom na trajnostnem kmetijstvu,

to pa se začne pri hrani kot vrednoti. Smernice delovanja mladih na področju kmetijstva se v tem hipu zdijo izrazito ekonomske. Trajnostni pristop poleg ekonomskega vidika zajema še okoljski, družbeni in etični vidik. V predstavljenem projektu smo vidikom trajnosti namenili polno pozornost.

V Botaničnem vrtu Univerze v Mariboru smo dobili lokacijo, kjer smo zasadili vzorčni permakulturni vrt s prikazom različnih načinov permakulturnih gred (visoka greda, dve gomilasti in dve kartonasti gredi ter nizka greda). Pri tem smo namenili veliko pozornost arhitekturni zasnovi. Dvignjene grede smo postavili v obliki deteljice, potke nizke grede smo oblikovali v obliki drevesa in gredo poimenovali *drevo življenja*, naredili smo skalnjak z zeliščnima spiralama, kar predstavlja abstraktno ptico. Na lokacijo smo namestili domovanja za živali. Vrt smo redno vzdrževali in sezonsko dosajevali z vrtninami. Pri delu smo upoštevali ekološke, miroljubne in permakulturne smernice dobre kmetijske prakse, prav tako pa smo bili pozorni na okoljsko, družbeno in etično komponento projekta. Razvili smo kalkulacije skupnih stroškov ter izvedli tržno raziskavo.

1) Izdelava permakulturnega vrta

Z izdelavo permakulturnega vrta so se študentje seznanili z možnostjo samooskrbe. Najprej se je poiskala lokacija, ki nam jo je odobril Botanični vrt UM. Nato smo načrtovali postavitev dvignjenih gred (dveh gomilastih in dveh kartonastih gred), nizke grede in skalnjaka z dvema zeliščnima spiralama. Tjaša Rošer (študentka arhitekture) je pripravila arhitekturni izris vrta. Pri izdelavi dvignjenih gred smo najprej zakoličili prostor, za gomilaste grede pripravili izkop, ter v skladu z načrti nanegli plasti organskega materiala. Obiskovalce Botaničnega vrta UM smo o dogajanju na vrtu obvestili z informativno tablo. Sledila je postopna zasaditev omenjenih gred vključno z visoko gredo, ki je že bila na lokaciji. Z upoštevanjem dobrih permakulturnih praks smo poskrbeli za ohranitev vodnih virov, rodovitnih tal in čistega zraka. Izdelava vrta je študentom omogočala, da prevzamejo odgovornost za svoje delo, se kreativno izražajo in naučijo upravljati s časom in stresom. Spoznali smo principe permakulturnega in miroljubnega kmetijstva.

2) Kompostiranje

Uredili smo kompostne kupe s prikazom različnih načinov kompostiranja (kompostiranje listja, vroče kompostiranje, hladno kompostiranje zelenega odpada in hladno kompostiranje lesnatega odpada), ki so prikazane tudi na informativni tabli. Vrt je tako celostno urejen z vidika kroženja snovi.

3) Domovanja za živali

Postavili smo ptičjo hišico in zatočišče za žabe. S tem smo poskrbeli za prostoživeče živali, kar izhaja iz načel miroljubnega kmetijstva.

4) Analiza možnosti uporabe pridelkov

Iz regrata smo naredili sirup in fermentiran namaz. Izvedli smo degustacijo fermentiranega regrata, obiskovalci so pri tem izpolnjevali liste senzorične analize.

5) Analiza vpliva embalaže na kakovost kislega zelja

Kisali smo zelje v plastični in stekleni embalaži ter izvedli kemične analize solnice iz obeh tipov ovojnin. Rezultate smo primerjali med seboj.

6) Ekonomske analize

Vrednotili smo se ekonomske komponente. Z razvojem kalkulacij skupnih stroškov smo ocenili ekonomsko plat pridelave. Z anketnim vprašalnikom smo izdelali analizo trga in ugotovili profil potencialnih kupcev.

7) Delavnice

V okviru projekta smo izvedli tri delavnice:

I) »Fiziološko ozadje trajnostne pridelave in oskrba zelenjadnic v poletnem obdobju« (dr. Andreja Urbanek Krajnc). Namen delavnice je prenos znanja o vplivu klimatskih in biotskih dejavnikov na pridelavo zelenjadnic.

II) »Prednosti in slabosti anketiranja in statistična analiza rezultatov za definiranje profila potrošnikov« (dr. Tadeja Kraner Šumenjak) je bila namenjena uvajanju slušateljev v poznavanje ozadja raziskovanja trga in definiranje profila potrošnikov s pomočjo anketnega vprašalnika.

III) »Ogled priprave in načrtovanja večjega permakulturnega vrta« (Dejan Šumak) je bila namenjena monitoringu vseh potencialnih površin, kjer bi se vrt gradil, in pripravi predlogov oziroma idejnih zasnov po skupinah.

8) Strokovne ekskurzije

Obiskali smo Učni poligon za samooskrbo Dole, kjer smo se podrobneje seznanili s samooskrbo in različnimi permakulturnimi ureditvami (grede, kompost, habitati).

- Navedite in opišite rezultate projekta ter njihov doprinos k družbeni koristnosti

Hrana kot vrednota zajema preplet najrazličnejših dejavnosti, na našem primeru se je to izrazilo z

pridelavo varne hrane na okolju prijazen način, izvedbo kemijskih in ekonomskih analiz in raziskavo trga; s tem pa so študentje opolnomočeni za prepoznavanje neizkoriščenih potencialov za razvoj inovativnega in trajnostnega kmetijstva v Sloveniji.

1.) Vzpostavitev permakulturnega vrta

Vzpostavili smo permakulturni vrt in sistem biotopov (značilnih življenjskih prostorov), ki služi v izobraževalne namene za obiskovalce Botaničnega vrta UM in študente FKBV. Izdelan permakulturni vrt dviguje osveščenost za možnosti samooskrbe in samozaposlitve študentje FKBV in obiskovalci Botaničnega vrta UM imajo sedaj možnost, da se seznanijo s permakulturo v bližnji okolici fakultete ter tako pridobijo nova znanja o naravi prijaznem kmetovanju. Nenazadnje pa smo z inovativno obliko grede pokazali, da vrt lahko predstavlja tudi lep okras v naši okolici (umetniška vrednost).

Izkušnje pridobljene v projektu bodo študentom pomagale pri njihovi nadaljnji poklicni poti. Pridobili so znanje, kako se znajti v poslovnih vodah na način, v katerem najprej izpostavijo svojo kreativnost, enkratnost in znanje. Spoznali so se s tehnologijami pridelave, sodobnimi pristopi trženja, sodobnimi organizacijskimi oblikami in inovativnimi koncepti v kmetijstvu s poudarkom na skrbi za potrošnika in okolje. S svojim znanjem bodo študenti pomagali pri kreiranju kmetijstva v Sloveniji in širše s poudarkom na trajnostnem razvoju in samooskrbi.

2) Ekonomska analiza

Koeficienti ekonomičnosti so bili za vse enote na vrtu negativni, kar je bilo pričakovano, glede na to, da se je permakulturni vrt postavljajal na površini, s katero kmetovalec ne more nastopiti na trgu.

3) Anketni vprašalnik

S pomočjo anketnega vprašalnika smo želeli definirati profil kupcev, ki kupujejo pridelke in izdelke Kmetijskega centra UKC Pohorski dvor. Na trgu obstaja interes za pridelke in izdelke iz vrta. Tako smo v praksi spoznali pristope kmetovalcev do trženja in organizacijskih oblik trženja. Iz rezultatov ankete pa smo prišli do spoznanja, da kupci iščejo potrošniku prijazne izdelke, kar glede na majhen delež ekoloških kmetij, predstavlja tržno nišo v Sloveniji.

4) Okrogla miza

Izvedli smo okroglo mizo na temo miroljubnega kmetijstva, pomena rastlinsko temelječe prehrane in ohranjanja zdravega okolja.

5) Kemijske analize

6) Senzorične analize

V projektu so bile torej vrednotene okoljske, družbene, etične in ekonomske komponente.

4. Priloge:

- Fotografije

Stanje grede, ki smo jo dobili v upravljanje pred začetkom dela

Zasaditev visoke grede

Zasaditev drevesa življenja

Skalnjak in zeliščni spirali so postavljeni in zasajeni

Zahodna spirala

Skalnjak

Vzhodna spirala

